

KADINLARDA OKUMAZ-YAZMAZLIK SORUNU VE ENERJİ TASARRUFU

Doç. Dr. Firdevs GÜNEŞ

2000'li yıllara yaklaştığımız şu günlerde dünyamız, bir taraftan önemli bilimsel gelişmelere sahne olurken, diğer taraftan da ciddi sorunlarla yüz yüze bulunmaktadır. Bu iki uç noktanın yaşandığı alanlardan birisi de kuşkusuz eğitim alanıdır.

Eğitim alanındaki ilerlemeler tüm insanlığın hizmetine sunulmakta ve çok sayıdaki kişinin yararlanmasına çalışılmaktadır. Ancak, bu hizmetten hiç ya da yeterince yararlanamayan çok sayıda kişi de bulunmaktadır. Bunlar UNESCO'nun 1990 yılı istatistiklerine göre dünyamızda sayıları 1 milyarı bulan okumaz-yazmazlardır.

Okumaz-yazmazlık içinde bulunduğumuz çağın en ciddi sorunlarından biridir. Bir ülkenin geri kalması ve fakirliği ile doğrudan ilişkili olan okumaz-yazmazlığın önlenmesi, ulusların varlıklarını sürdürmeleri ve kalkınmaları için temel şarttır. Okumaz-yazmazlık bir kader değildir. Sık sık izlenmesi ve köklü çözümler alınması gereken sosyal bir durumdur. Eğer azim, sabır gösterilip sürekli olarak savaşılmaz ise hemen ortaya çıkmakta ve hızla ilerlemektedir (Güneş, 1989.a).

Okumaz-yazmazlığın önlenmesi ilköğretimin kuruluş amacından ayrı düşünülemez. Ancak, önlenmesi için de ilköğretimin yaygınlaştırılması tek çözüm değildir. İlköğretimin yaygınlaştırılması okul çağındaki çocuklara hizmet etmektedir. Okul çağını aşmış ve belirli bir yasa gelmiş yetişkinlerde okumaz-yazmazlık sorunu çözülmek isteniyorsa, bunlara geniş okuma-yazma programları uygulanmalıdır. Zaten ilköğretimin gelişmesi için de bu tür uygulamaları yapmak gerekmektedir. Zira, okumaz-yazmazlığın yüksek olduğu bir ortamda hem öğrenme tam gerçekleşmemekte, hem de öğrenilen bilgiler çabuk unutulmaktadır.

Diğer taraftan, okumaz-yazmazlığa karşı açılan savaşta okumaz-yazmazlığın kalkınmayla ilişkisi unutulmamalıdır. Araştırmalar okumaz-yazmazlığın ve fakirliğin sadece birlikte gitmediğini, aynı zamanda bir-

* Kadın ve Enerji Tasarrufu Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur.

birini desteklediğini hatta zorladığını göstermektedir. Yarın korkusu ve ihtiyacı içinde yaşayan, toplumda yer edinemeyen ve gelecekte hiç birşey beklemeyen kişiler, okuma-yazma öğrenmeye gerçekten kararlı bile olsalar şansları azdır. Zira okuma-yazma gibi oldukça çetin bir savaşta ihtiyaç duydukları zamanı kim onlara ayıracak ve nasıl güdüleneceklerdir? Sadece okuma-yazma için değil, yaşamlarını değiştirmeleri için de güdülenmeleri gerekmektedir. Kısaca okumaz-yazmazlık bireyin öğrenmesini, gelişmesini, kültürünü ve ideolojisini etkilemektedir. Yalnızca bireyin değil, ailenin, topluluğun, ulusun ve dünyanın da gelişmesini etkilemektedir.

Okumaz-Yazmazlığın Etkileri

	Öğrenmeye Etkileri	Kalkınmaya Etkileri			Kültüre Etkileri	İdeolojiye Etkileri
		Ekonomik	Sosyal	Politik		
Birey	1	2	3	4	5	6
Aile	7	8	9	10	11	12
Topluluk	13	14	15	16	17	19
Ulus	19	20	21	22	23	24
Dünya	25	26	27	28	29	30

(Bhola, 1986. s. 23).

Tabloda da görüldüğü gibi okumaz-yazmazlığın etkileri oldukça geniştir. Burada bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum; okumaz-yazmazlık birbirinden farklı otuz kareyi etkilemektedir. O halde, okumaz-yazmazlık için savaş aynı zamanda bireyin, ailenin, topluluğun, ulusun ve dünyanın öğrenmesi, kalkınması, kültürel ve ideolojik gelişmesi için de bir savaştır. İşte bu nedenlerden dolayı okumaz-yazmazlıkla savaş, önemlidir, güçtür ve zorunludur.

Okumaz-Yazmazlığı Önleme Çabaları

İçinde bulunduğumuz yüzyılda okumaz-yazmazlık sorununun büyüklüğü gittikçe anlaşılmakta ve önemini uluslararası düzeyde hissettirmektedir. Bu alanda hemen hemen her ülke önlemler almaktadır. Bu amaçla, büyük veya küçük çapta okuma-yazma kampanyaları düzenlenmektedir. Okul çağındaki bütün çocukların okullarını sağlamaya çalışılmaktadır. Yetişkinlere okuma-yazma öğretme çabalarından bazı örnekler vermek istiyorum:

1900 yıllarının başında ilk ve büyük okuma-yazma kampanyası Rusya'da gerçekleştirilmiştir. 1919-1939 yılları arasındaki 20 yılda 8 ile 50 yaşları arasındaki 20 milyondan fazla kişiye okuma-yazma öğretilmiştir. Böylece, ülkede okumaz-yazmazlık oranı erkeklerde % 6.5'e kadınlarda ise % 18.4'e indirilmiştir (Hamadache et Martin, 1988, s.5).

İkinci sırada ise hemen Türkiye gelmektedir. 1928'de Atatürk'ün önderliğinde büyük bir okuma-yazma seferberliği başlatılmıştır. O yıllarda Ülkemizde okumaz-yazmazlık oranı % 97 civarındadır. İlk yıl 600 bin kişiye okuma-yazma öğretilmiştir. Okur-yazar sayısı 10 yıl içinde beş katına, okur-yazar oranı ise % 3'ten % 16'ya çıkarılmıştır (MEB 1983. s. 109).

1944 yılında Meksika'da büyük bir okuma-yazma kampanyası başlatılmış ve olumlu sonuçlar alınmıştır. 1945 yılında ise Vietnam ve Kore'de benzeri çalışmalar yapılmıştır. Kore'de 2 milyon Vietnam'da ise 10 milyondan fazla kişiye okuma-yazma öğretilmiştir.

1955'te Çin'de büyük bir okuma-yazma kampanyası başlatılmıştır. Zira 1949 yılında Çin'de okumaz-yazmazlık oranı % 80 civarında, kırsal bölgelerinde ise % 90'a kadar çıkmaktaydı. 28 milyondan fazla genç ve yetişkine okuma-yazma öğretilerek okumaz-yazmazlık oranı % 80'den % 30'lara indirilmiştir.

1961 yılında Küba'da okuma-yazma çalışmaları başlatılmış ve okumaz-yazmazlık oranı % 23.6'ya indirilmiştir. Yine aynı yıl Küba'dan etkilenen Birmanya, Brezilya, Irak, Tanzanya, Somali, Nikaragua ve Etyopya'da okuma-yazma çalışmalarına girişmiştir.

1966 yılında Unesco işlevsel okuma-yazma yaklaşımını denemek için Dünya Okuma-Yazma Deneme Programı'nı başlatmıştır. On yıl süren bu deneme program çerçevesinde Cezayir, Ekvator, Habesistan, Hindistan, İran, Madakaskar, Mali, Sudan, Suriye, Tanzanya ve Yeni Gine'de toplam 137 deneme projesi gerçekleştirilmiş ve bir milyondan fazla yetişkine okuma-yazma öğretilmiştir.

1977 yılında yine Vietnam ve Somali'de, 1980'li yıllarda ise Tanzanya, Çin ve Türkiye'de tekrar okuma-yazma kampanyalarının başlatıldığı görülmektedir.

Dünyada ve Ülkemizde Durum

Okumaz-yazmazlığa karşı yapılan bunca çabalara rağmen, okuma-yazma ile ilgili rakamlar bizi karamsarlığa ve cesaretsizliğe sürükleye-

cek durumdadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde okullaşma oranının artmasına, ilköğretimin hızla yaygınlaşmasına ve eğitimin parasız olmasına rağmen dünyadaki okumaz-yazmazların sayısı artmaktadır. Unesco'nun verilerine göre 1985 yılında dünyada 15 ve daha yukarı yaşlarda 889 milyon okumaz-yazmaz vardır. Bu yaş grubundaki toplam nüfusun % 27.7'sini oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda okumaz-yazmazların kıtalara göre dağılımı verilmektedir.

Dünyada 15 ve Daha Yukarı Yaşlardaki Okumaz-Yazmazların Kıtalara Göre Dağılımı

Kıtalar	Okumaz-Yazmaz Sayısı	%	Nüfusuna Göre %
Asya	666 Milyon	74.9	36.3
Afrika	162 Milyon	18.2	5.4
Diğer	61 Milyon	6.9	5.8
Toplam	889 Milyon	100	27.7

(Unesco 1985 Yılı İstatistikleri)

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi 666 milyonla en çok okumaz-yazmazın bulunduğu kıta Asya'dır. Burada okumaz-yazmazlık oranı % 36.3'tür. Afrika'da ise 162 milyon okumaz-yazmaz bulunmakta ancak bu oran % 5.4'e yükselmektedir.

Ülkelere göre okumaz-yazmazların durumu incelendiğinde bunların 3/4'ü yani, 669 milyonu, 6'sı Asya kıtasında bulunan 9 ülkede bulunduğu görülmektedir.

Okumaz-yazmazlığın kalkınmayla ilişkisine bakıldığında, dünyadaki okumaz-yazmazların % 98'inin (869 milyonu) gelişmekte olan ülkelerde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Dünyada 15 ve Daha Yukarı Yaşlardaki Okumaz-Yazmazların Ülkelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı

Gelişmişlik Düzeyi	Okumaz-yazmaz Sayısı	%
Gelişmekte Olan Ülkeler	869 Milyon	98
Sanayileşmiş Ülkeler	20 Milyon	2
Toplam	889 Milyon	100

(Unesco 1985 Yılı İstatistikleri)

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi okumaz-yazmazların büyük çoğunluğu, gelişmekte olan ülkelerde görülmektedir. Geriye kalan 20

milyonu ise sanayileşmiş ülkelerde bulunmaktadır (Unesco, 1988. s. 4). Burada şunu vurgulamak yerinde olur. Elli yıldan bu yana okuma-yazma sorunun çözüldüğü sanılan bazı sanayileşmiş ülkelerde bile, son yıllarda ihmal edilemeyecek düzeyde fonksiyonel okumaz-yazmazlar bulunmaktadır. Fonksiyonel okumaz-yazmaz terimine gelince, bunlar biçimsel olarak okuma-yazmayı bilmekte, ancak bilgi düzeyleri düşük olduğundan, modern ekonomide iş bulmakta ve sosyal yaşama gerçek anlamda katılmakta güçlük çekmektedirler. Araştırmalar bazı sanayileşmiş ülkelerde bu tip okumaz-yazmazların veya bu tür güçlükleri olanların oranlarının % 5 veya % 10'a yükseldiğini göstermektedir.

Kadınlar açısından bakıldığında, çağımızda kadınların sosyal ulusal ve ekonomik hayata katkıları açıkça bilinmektedir. Özellikle az gelişmiş ülkelerde ekonomik yaşamda payları hayati değer taşımakta, toplumu maddi olarak ayakta tutmaktadırlar. Bu gerçeğin açık-seçik olarak bilinmesine rağmen, dünyanın her iki yarım küresinde ve sanayi bakımından gelişmenin bütün aşamalarındaki ülkelerde, kadınların yetişmesi ve eğitimi yetersizdir. Hatta bazı ülkelerde kadınların büyük bir kesimi okuma-yazma bilmemektedir.

Günümüz toplumlarında bu durum, yani kadınlarda okumaz-yazmazlık sorunu gittikçe önem kazanmakta ve uluslararası düzeyde gündeme gelmektedir. Bunun için ülkeler çeşitli önlemler almakta, kadınlara yönelik okuma-yazma ve eğitim çalışmaları düzenlemekte, okul çağındaki kız çocuklarının okula gitmelerini sağlamaktadırlar. Tüm bu çabalara karşın dünyadaki okumaz-yazmaz kadınların sayısı artmaktadır. Unesco'nun 1985 yılı verilerine göre dünyada 15 ve daha yukarı yaşlarda 889 milyon okumaz-yazmaz vardır. Bunun % 60'tan fazlası ise kadındır. Dünyadaki kadınlar arasındaki okumaz-yazmazlık oranı ise % 34.9'dur. Oysa bu oran erkeklerde % 20.5'tir. Yine Unesco'nun verilerine göre 1970'li yıllarda okumaz-yazmaz kadınların sayısı, okumaz-yazmaz erkeklerin sayısından 139 milyon fazla bulunmaktadır. Bu fazlalık, 1980 yılında 170 milyona çıkmıştır. 1990 yılı için ise söz konusu farkın 194 milyona ulaşması beklenmektedir. Bazı ülkelerde okumaz-yazmaz kadınların sayısı ile erkeklerin sayısı arasındaki fark iyice büyümüştür. Örneğin, Mali'de okumaz-yazmazların % 89'u kadındır. Kırsal yörelerde bu oran % 95'e çıkmaktadır. Nijerya'da ise okumaz-yazmazların % 91'i kadındır.

Ülkemizde de durum çok farklı değildir. 1985 yılı Genel Nüfus Sayımı Sonuçları'na göre 6 ve daha yukarı yaşlarda 9.7 milyon okumaz-yazmaz bulunmaktadır. Bunun 6.7 milyonu kadındır. Yani % 70'i ka-

dındır. Bir başka ifadeyle ülkemizdeki üç kadından birisi okumaz-yazmazdır.

Türkiye’de, ilköğretimin zorunlu ve parasız olmasına, kız çocuklarında okullaşma oranının artmasına, kadınlara yönelik okuma-yazma ve çeşitli eğitim çalışmalarının düzenlenmesine rağmen okumaz-yazmaz kadınlarımızın sayısı da artmaktadır. 1970 yılında okumaz-yazmaz kadınlarımızın sayısı okumaz-yazmaz erkeklerin sayısından 4 milyon fazladır. Bu fark 1980 yılında 4.6 milyona çıkmıştır. Bunun 1990 yılında en iyimser görüşle bile 5 milyondan aşağı düşmeyeceği anlaşılmaktadır. İllere göre bakıldığında, bütün illerimizde okumaz-yazmaz kadınlarımızın sayısı, okumaz-yazmaz erkeklerin sayısının iki katıdır. Ancak, İstanbul, Kayseri, Rize, Trabzon, Nevşehir ve Gümüşhane’de bu fark üç katına çıkmaktadır.

Yine 1985 yılı verilerine göre 12 ve daha yukarı yaşlarda evli kadınlarımızın sayısı 12 milyondur. Bu evli kadınlarımızın 5 milyonu okumaz-yazmazdır. Geriye kalan 5 milyonu ilkokul mezunu, 377.000’i ortaokul mezunu, 582.000’i lise mezunu ve 169.000’i de üniversite mezunudur. Bu çerçevede evli kadınlarımızın büyük bir çoğunluğu okumaz-yazmaz bulunmaktadır. Yani iki aileden birinde kadın okumaz-yazmazdır.

Ayrıca, ilkokulun bitirilmesine rağmen sonraki yıllarda okumaz-yazmayı unutan yetişkinler de unutulmamalıdır. Bunlar günlük yaşamları ile ilgili basit ve kısa bir cümleyi okuyamamakta ve yazamamaktadırlar. Örneğin ABD’de 1983 yılında yapılan bir araştırmaya göre 17 yaşındaki gençlerin % 13’ünün okuma-yazmayı unuttuğu anlaşılmaktadır. İngiltere’de ise araştırmalar 2 milyon yetişkinin okuma-yazmayı unuttuğunu ortaya koymaktadır. Avrupa Ekonomik Topluluğu’na üye ülkelerde ise yetişkin nüfusun % 4 ile % 6’sının okuma-yazmayı unuttuğu belirtilmektedir (Kallen, 1987. s. 229). Malezya’da yapılan bir araştırmaya göre ise, ilkokulu bitirdikten sonra hiç okuma-yazma becerisini kullanmayan kişilerin sifıra gelmeleri için 3 yıl yeterli olmaktadır. (Sasaoka, 1990. s. 3).

Ülkemizde de okuma-yazmayı unutan yetişkinlerimiz bulunmaktadır. Ancak, sayılarının ne kadar olduğu bilinmemektedir. Şahsımın Mamak ilçesi, Ege, Karaltepe, Mutlu ve Tuzluçayır mahallerinde yaptığı bir araştırmada, 18 ve daha yukarı yaşlarda 200 ilkokul mezunu kadının okuma-yazmayı unuttuğu saptanmıştır. Böyle bir çerçevede yukarıda sayıları belirtilen 5 milyon ilkokul mezunu evli kadınlarımızın da ne kadarının okuma-yazma becerisini devam ettirebildiği bilinmemektedir.

Kadın ve Erkekler Arasında Okumaz-Yazmazlık Farkı

Yıllar	Dünyada	Türkiyede
1970	139 Milyon	4 Milyon
1980	170 Milyon	4.6 Milyon
1990	194 Milyon	5 Milyon

Türkiyede Evli Kadınlarımızın Eğitim Düzeyi.
(12 ve Daha Yukarı Yaşlar)

Eğitim D.	Sayısı	Çocuk s. (5+)	Ort. Çocuk s.
Okumaz-yazmaz	5.235.719	3.178.734	6.3
İlkokul	4.981.633	1.009.863	3.3
Ortaokul	377.187	19.565	
Lise	582.708	6.669	
Üniversite	169.888	1.106	1.5
Toplam	12.326.915		

Kadının Roller

Kadının ailedeki rollerine baktığımızda öncelikle ailedeki annelik, çocuk sayısını belirleme rolü gelmektedir. Araştırmalar, kadının eğitim düzeyi ile çocuk sayısı arasında doğrudan bir ilişki olduğunu göstermektedir. 1985 yılı verilerine göre yukarıda verdiğimiz 5 milyon evli okumaz-yazmaz kadınının ortalama çocuk sayısı 6.3, üniversite mezunu kadınlarımızın ise ortalama çocuk sayısı 1.7 'dir. Yine annenin eğitim düzeyi ile çocukların beslenmesi, sağlığı ve çocuğun yetiştirilmesi arasında doğrudan bir ilişki olduğu bilinmektedir. Annenin eğitim düzeyi çocuk ölümlerinde de belirleyici olmaktadır. Kadının okumaz-yazmaz olması sadece bu hususları etkilemekte kalmamakta, ev ve aile yaşamı ile ilgili pek çok konuyu etkilemektedir. Bunlardan biri de ev araç gereçlerinin seçimi bakımı ve kullanımınıdır.

Hindistan'da yapılan bir araştırmaya göre, elektrikli ev araç ve gereçlerinin bakımı ve kullanımı konusunda okur-yazar kadınların okumaz-yazmaz kadınlara göre daha becerikli oldukları ve 8 kat daha verimli kullandıkları saptanmıştır (Lowe, 1985. s. 68).

A.Ü. EBF Okumaz-Yazmaz Yetişkinler Araştırması çerçevesinde açılan okuma-yazma kursuna katılan kadın kursiyerlerin çoğunluğu, buzdolabı, çamaşır makinası, video, TV, radyo, teyp, telefon gibi evdeki araç-gereçleri yalnız başlarına kullanamadıklarını belirtmişlerdir. Örneğin, en yaygın olan radyo, televizyon ve teyp gibi araçlardan, kanal, istasyon, arama, ses ayarı ve kaset çalma gibi işlemleri yapamadıklarını, hatta bazıları bu araçların açıp-kapatma düğmelerini diğer düğmelerle karıştırdıklarını, bu nedenle hiç kapatmayıp sadece fişi elektrik prizinden çektiklerini, kullanmak istediklerinde de fişi prize takmakla yetindiklerini belirtmişlerdir. Yine yaptığımız benzer bir araştırmada Ankara'da 225 kadına ev, araç-gereçlerinin kullanma rehberlerini okuyup, okumadıkları sorulmuş ve hiçbirinin bu rehberleri okumadıkları anlaşılmıştır.

Tüm bunlar, bu konuda yapılan çalışmaların ve enerji tasarrufunun istenilen amaca ulaşabilmesi için söz konusu kadınlarımızın daha farklı biçimlerde yetiştirilmelerine gerek olduğunu göstermektedir.

Nasıl Bir Yetiştirme

— Öncelikle kadınlarımıza 'tasarruf' kavramının çok iyi tanıtılması gerekir. Tasarrufun aynı işi daha az enerji harcayarak yapmak olduğunu, enerji tasarrufu denilince sadece elektrik tasarrufu olmadığı, evdeki her türlü araç-gerecin verimli bir biçimde kullanılmasının söz konusu olduğu verilmelidir. Ardında nerelerde ve nasıl tasarruf yapılacağı belirtilmeli ve anlatılmalıdır. Örneğin, aydınlatma konusunda söyle bir yol izlenebilir: Çoğu eğitim çalışmalarında, kadınlarımızın çocukla ilgili konulara çok duyarlı oldukları gözlenmiştir. Buradan hareketle, aydınlatma konusu çocukla bağlantısı kurularak verilebilir. Gözlerin doğal ışığa karşı dayanıklı olduğu ve bu nedenle olabildiğince çocukların gündüz ışığında derslerini yapmaları gerektiği tavsiye edilebilir. Eğer gündüz ışığından yararlanılmıyorsa, yani gece çalışılıyorsa aydınlatmaya çok dikkat edilmelidir. İyi bir aydınlatma okumayı kolaylaştırmakta ve çocukların gözlerini korumaktadır. Kötü, yetersiz ve fazla aydınlatma söz konusu olduğunda çocukların gözleri çok çabuk yorulmakta ve bozulmaktadır. Aydınlatma iki yolla sağlanmalıdır: Birincisi odayı aydınlatan genel ışık, diğeri ise yalnız masa üzerinde yoğunlaşmış yerel ışıktır. İkincisi okuma ve çalışma için daha yararlıdır. Yalnız ışık kaynağı sol omuzun üstünden gelerek okunan materyalin üzerinde yoğunlaşmalıdır. Her iki aydınlatmada da lambalar m²'ye 25 Watt olarak hesaplanmalıdır. Floresan lambanın bilinen ampulden çok daha ekö-

nomik olduğu koridor, banyo ve balkon gibi yerlere daha düşük güçteki lambaların kullanılması gerektiği verilebilir. Ayrıca, buzdolabı çamaşır makinası, fırın, ütü, bulaşık makinası, dikiş makinası vb. araçların etkin ve verimli nasıl kullanılacağı belirlenir.

— Kadının tasarruf yapabileceği hususlar belirlendikten sonra her bir konunun hangi tür materyallerle sunulacağı saptanır. Kitap, broşür, çizgi roman, gazete, afiş, ilan, dergi, bülten, film, sahne filmleri, video bantları, diya pozitifler, kasetler, TV ve radyo programları vb.

— Konuya göre öncelikler belirlenerek materyaller hazırlanır. Materyal hazırlamada okumaz-yazmaz kadınlarımızın durumları dikkate alınarak içerik belirlenmelidir.

— Materyal metninin hazırlamada kullanılan kelimeler kadınlarımızın anlayabileceği kelimeler olmalıdır. Teknik terim ve yabancı kelimeler kullanılmamalıdır. Anlatılmak istenen konu açık olarak verilmelidir. Zamanlama işi iyi ayarlanmalı Ağustos ayında sobanın nasıl yakılacağı anlatılmamalıdır.

— Sık sık iyi ve uygun resimler kullanılmalıdır. Resimler gerçeği ifade etmeli ve günlük yaşamdan alınmalıdır. Resimlerde kadınlarımızın anlayabileceği ve yapabileceği pratik işler gösterilmelidir. Okumaz-yazmazların anlayabileceği resimlere özellikle yer verilmelidir. Araç-gereçlerin kullanma rehberlerini hazırlamada radyo ve TV programlarında da bu hususlara özen gösterilmelidir.

Ülkemizde Görülen Bazı Durumlar

1. Enerji tasarrufunu tanıtmaya yönelik çalışmalar istenilen düzeyde değildir.

2. Araç-gereçleri kullanma rehberleri kadınlarımızın anlayabileceği düzeyde değildir. Genellikle teknik terimlerle yüklü bulunmaktadır. Örneğin, Poliüretanlı, Fullotomatik, Firitöz, sanrifüj gibi.

3. Araç-gereçlerin üzerinde bile Türkçe yazılara az rastlanmakta, genellikle yabancı dil ve teknik terimlere yer verilmektedir. Örneğin en yaygın kullandığımız radyonun üzerinde bile "istasyon arama düğmesinin üzerinde" "Tuning" dalgalar üzerinde ise "LW", "MW", "SW" gibi kısaltmalar bulunmaktadır. Bunlar "UD", "OD", ve "KD" olamaz mıydı?

4. Bazı önemli durumlar şekillerle ve resimlerle verilmelidir. Bunun güzel bir örneğine bazı ocaklarımızda rastlamaktayız. Örneğin,

“tam açık” yazısı yerine “büyük ve kırmızı bir alev resmi”, yarım açık yerine “daha küçük ve kırmızı bir alev resmi” kullanılmaktadır. Bu son derece güzel bir uygulamadır. Okur-yazar ve okumaz-yazmaz kadınlarımızın hepsinin anlayabileceği bir uygulamadır. Aynı duruma bazı ütülerde de rastlamaktayız. Isınma yüksekliği siyah noktalarla anlatılmakta, ısı arttıkça nokta sayısı da artmaktadır.

5. En önemlisi de evlerde bilgizlikten kaynaklanan kazalarda ölen ve yaralanan kadınlarımızın azalmasıdır.

Tüm bunların olmaması için dileğimiz kadınlarımızın elektrikli ev araç ve gereçlerinin seçimi, bakımı ve kullanılması yönünden yetiştirilmeleridir.

Kaynakça

- Bhola, H.S.** Les Campagnes d'Alphabetisation, Unesco, 1986.
- Courier de l'Unesco, Un Milliard d'Analphabètes, le Defi, juillet, 1990.
- Güneş, Firdevs.** 1990 Dünya Okuma-Yazma Yılı, Milliyet Gazetesi, Düşüncelerin Düşünceleri Köşesi, 16 Eylül 1989.
- Güneş, Firdevs.** 1990 Dünya Okuma-Yazma Yılı Önemi ve Amaçları, Çağdaş Eğitim Dergisi, No: 148 Ekim 1989.
- Güneş, Firdevs.** A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Okumaz-Yazmaz Yetişkinler Araştırması, Çağdaş Eğitim Dergisi, No: 154, Nisan 1990.
- Güneş, Firdevs.** Yetişkinlerin Okuma-Yazmayı Unutma Nedenleri, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara: 1990.
- Güneş, Firdevs.** Basın Yoluyla Halk Eğitimi, Marmara Üni. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Yıl: 1990 Sayı: 2.
- Hamadache et Martin.** Daniel. Theorie et Pratique de l'Alphabetisation, Politiques, Strategiques et illustration, Unesco Oced, 1988.
- Kallen, Denis.** Echee et Mauvais Resultats Scolaires: Les Nouveaux Illetres. Perspectives No: 62, Unesco: 1987.
- Sasaokka, Taichi.** Comment Produire du Materiel Pedagogique pour Neo-Alphabetes, BIE, Unesco: 1990.
- Lowe, John.** Dünyada Yetişkin Eğitime Toplu Bakış, Çev: Turhan Oğuzkan, Unesco Türkiye Milli Komisyonu, Ankara: 1985.